Stockholms läns landsting

FÖRSLAG TILL BESLUT

LANDSTINGSFULLMÄKTIGE
Miljöpartiet de gröna

2016-05-17

Ärende 12
LS 2015-1182

Årsredovisning 2015 för Stockholms läns landsting

Landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att uppdra till landstingsdirektören att tillsammans med SKL finna metoder som minskar effekterna av förändringar i räntenivån, till exempel genom en utjämningsfond

att ge landstingsdirektören i uppdrag att återkomma med en plan för hur arbetet med att styra landstinget mot uppsatta mål ska förbättras

att ge landstingsdirektören i uppdrag att återkomma med en analys av vårdvalen för att säkerställa att kostnadsutvecklingstakten minskar

att ge landstingsdirektören i uppdrag att snarast genomföra en ekonomisk genomlysning över hela projektet utbyggd tunnelbana i syfte att i tid upptäcka och hantera finansiella risker i projektet

att landstingets mål till år 2020 ska vara att kollektivtrafikens andel ökar med minst 5 procentenheter jämfört med 2011

att ge landstingsdirektören i uppdrag att till nästa år göra en hållbarhetsredovisning till en integrerad del av årsredovisningen

att därutöver anföra

Övergripande
Landstingets resultat för år 2015, före omställningskostnader, blev 290 miljoner kronor över budget. Resultatet räddas av ökade skatteintäkter, statsbidrag samt en del tillfälliga engångsintäkter. Resultat påverkas också positivt av att resenärsintäkterna på trafiksidan översteg budget med 229 miljoner kronor och på grund av en del generella reavinster. Detta sammanlagt innebar att landstingets intäkter översteg budget med totalt en miljard kronor vilket borde ha inneburit att landstingets ekonomi och resultat skulle varit ännu bättre än det faktiska utfallet.

Men landstinget befinner sig i tuffa tider. Akutsjukhusen går fortfarande back med sammanlagt -75 miljoner. SL gör ett resultat på -100 miljoner kronor. Det behöver skäras miljarder i investeringsbudgeten för att få ekonomin att gå ihop. Det verkar som att landstingsminoriteten har tagit sig vatten över huvudet.

På grund av förra årets alarmerande ekonomiska resultat har 2015 främst präglats av olika åtgärds- och besparingsprogram som har inneburit både tuffare arbetsmiljö för personalen, med exempelvis anställningsstopp på akutsjukhusen, samt sämre kollektivtrafikutbud för resenärerna, med kraftiga nedskärningar i både busslinjer och i turtäthet.

Åtgärdsprogrammen har gett ett visst resultat i form av en bättre kortsiktig ekonomi, men vi ställer oss frågande till vilka långsiktiga effekter denna politik kommer att få. Vi är övertygade om att den bristfälliga styrningen från den borgerliga minoriteten hänger ihop med det faktum att till exempel den ”hälsofrämjande arbetsmiljön” tycks bli allt sämre. Antalet sjukdagar per anställd har ökat successivt från 15,4 år 2010 till 21,0 år 2015. Detta är en mycket oroväckande trend. Detta innebär onödiga kostnader. Kostnaderna för utbetald sjuklön ökade med 16 procent 2015 jämfört med 2014.

Vi är oroliga för hur landstingets mål om en “förbättrad tillgänglighet och kvalitet i hälso- och sjukvården” och en “attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem” kommer att kunna nås i framtiden när det inte finns någon långsiktig plan för hur vi ska ha råd att genomföra alla nödvändiga satsningar och investeringar. Vi har inte råd att skjuta allt på framtiden, det blir dyrare, både ekonomiskt och för samhället.

Vi är generellt mycket tveksamma över arbetet med målstyrning. Till exempel anses det övergripande målet ”förbättrad tillgänglighet och kvalitet i hälso- och sjukvården” vara uppfyllt då två av de fyra målen är uppfyllda. Vi ställer oss frågande till hur det övergripande målet kan anses uppfyllt när två av fyra mål *inte* är uppfyllda. Om vi också tittar på de nedbrutna indikatorerna, som ska mäta om målen är uppfyllda, är *sex av tio* indikatorer *inte* uppfyllda. Detta kan inte rimligtvis innebära att landstinget har nått sina mål. Vi vill att landstingsdirektören gör en översyn av när mål ska anses uppnådda och hur landstinget enat kan arbeta mot att uppnå uppsatta mål.

Något som inte landstinget kan påverka direkt, men som verkar förvåna varje gång det sker är förändringar i räntor på pensionsskulden. Indirekt borde det gå att tillsammans med SKL finna metoder som minskar effekterna av förändringar i räntenivån, till exempel genom att skapa en utjämningsfond.

Hyresintäkter och övriga försäljningsintäkter för 2015 avviker med -268 miljoner kronor från budget. En del av minskningen beror på försenad inflyttning till depåer, men i posten ingår också uthyrning av fordon för trafikverksamhet samt uthyrning av lokaler. Trafikförvaltningen behöver bli bättre på att förebygga förseningar och ett helhetsgrepp måste tas kring landstingets fastighetsförvaltning. Vi har inte råd att ha en mängd fastigheter och andra lokaler som bara står tomma.

Hälso- och sjukvård
Sjukvården är ett område där brister i den politiska styrningen blir tydlig. Bygget av Nya Karolinska sjukhuset är bara ett exempel där vi sett hur

kostnaderna skenat. I landstingsdirektörens planeringsunderlag framkommer det att det också saknas ytor för väsentliga funktioner i det nya sjukhuset. Till exempel finns inget utrymme för bårhus. Och trots att länet nu växer snabbare än på länge skriver förvaltningen att de vill stoppa alla nya investeringar i sjukvårdslokaler.

Styrningen mot framtidens hälso- och sjukvård har allvarliga brister. Man har till exempel inte genomfört tillräckliga inventeringar av renoveringsbehov på de mindre sjukhusen. När nu alla medel är satsade på NKS finns det inte tillräckliga ekonomiska ramar för att genomföra nödvändiga investeringar i de mindre sjukhusen. 2015 års omställningskostnader blev också 204 miljoner kronor lägre än budget vilket är oroande. Hur mycket senare än planerat är landstinget i omställningen till FHS? Kommer vården att kunna skiftas ut i tid och vem har egentligen ansvar?

Kostnaderna för den externt köpta vården ökade 2015 utan motsvarande kostnadsreducering inom den landstingsdrivna vården. Den största förklaringen till kostnadsökningen för köpt hälso- och sjukvård är vårdvalen.

Från den 1 juni 2015 justerades ersättningsnivåerna minus fem procent inom elva vårdvalsområden. Miljöpartiet vill understryka att en kostnadskontroll är nödvändig, men att genomförandet inte var till fördel för verksamheterna. Neddragningen gjordes rakt av utan analys och många vårdgivare drabbades hårt av de plötsligt förändrade förutsättningarna. Vi vill också betona att det råder förvirring kring vårdvalens effekter på hälso- och sjukvårdsnämndens budget. I årsredovisningen för HSN lyfts exempelvis vårdval hud ut som nästa vårdvalsområde att försöka återfå kostnadskontroll över. Med tanke på de borgerliga partiernas iver att fortsätta införa nya vårdval så tycks behovet av kostnadskontroll vara underordnat.

Parallellt förbereds nu för att införa vårdval geriatrik. Vi ser med stor oro på hur införande av vårdval inom hälso- och sjukvårdens största och mest kostsamma vårdområde kommer att påverka kostnadskontrollen. Årsrapporten visar att geriatriken gått med underskott på grund av de höga kostnaderna för vårdval ASiH och specialiserad palliativ vård.

Kollektivtrafik
Kostnaderna för köpt trafik ökade med 2,6 procent i jämförelse med budget. Ökningen beror främst på ökade kostnader för köpt ersättningstrafik vid avstängningar i pendeltågstrafiken i samband med arbeten med Citybanan och Mälarbanan. Är det rimligt att SLL ska bära hela kostnaden för detta?

2015 var tufft för kollektivtrafikresenärerna med indragna linjer och försämrad turtäthet och det finns inget som tyder på att det blir lättare framöver. Tvärtom flaggas det för ytterligare neddragningar i busstrafiken och Alliansen menar att det blir nödvändigt att frysa nya satsningar på spår och linjer.

Inför arbetet med nästa års budget måste alliansen redovisa vilka nedskärningar i trafiken resenärerna kan vänta sig och vilka spår och linjer som läggs på is så att landstingsfullmäktige kan ta ställning till det. Vi känner också en fortsatt oro för finansieringen av tunnelbanan.

Utbyggd tunnelbana i enlighet med Stockholmsöverenskommelsen är ett projekt med stor strategisk betydelse för hela Stockholmsregionen. Miljöpartiet de gröna har dock inför beslutet och i efterkommande budgetförslag uttryckt tveksamheter kring finansieringen av projektet. I vår mening finns det betydande risker med att projektet är underbudgeterat. I årsredovisningen redovisas även att projektet just nu ligger ca 70 miljoner över budget. Vi yrkar därför att landstingsdirektören får ett uppdrag att genomföra en ekonomisk genomlysning kring hela projektet.

Kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna har inte ökat alls sedan förra året men målet anses ändå uppnått. Biltrafiken ökade med 5 procent under 2015 enligt årsrapporten för trafikutvecklingen. Detta visar tydligt att vi är på väg mot fel håll och att ambitionerna är alltför låga. De nedskärningar i bussutbudet som redan genomförts och den kommande nedbantningen av investeringsbudgeten kommer inte heller att leda till att kollektivtrafikresandet ökar.

Miljö
Stockholms läns landsting har uttalat höga miljöambitioner och har under flera år bedrivit ett framgångsrikt miljöarbete. Inom området för energieffektivisering har landstinget tyvärr inte lyckats nå några konkreta resultat vilket även revisionen påpekat i en rapport och föreslagit åtgärder. Vi förutsätter att det moderatledda styret tar till sig av revisionens rekommendationer.

Tyvärr ser vi även brister på fler miljöområden. Av investeringsprogrammet på 20 000 m² solpaneler har endast 6000 installerats. Inte heller antibiotika-förskrivningen i SLL har minskat i enlighet med de mål som finns uppsatta.

Under året har SLL Miljö slagits samman med flera andra kompetenser och bildat SLL Hållbarhet. Vi tycker att detta är en positiv utveckling för landstinget och en naturlig följd av detta att landstinget nästa år också genomför en hållbarhetsredovisning som en integrerad del av årsredovisningen.